

Силабус курсу «Теорії соціальних відносин: витоки та сучасність»

2026-2027 навчальний рік

Назва курсу	Соціологічні теорії: витоки та сучасність
Адреса викладання курсу	Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14).
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, кафедра теорії та філософії права.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність D8 «Право»
Викладачі курсу	Лубчук Олена Дмитрівна, доктор філософії в галузі права, асистент кафедри теорії та філософії права
Контактна інформація викладачів	olena.lubchuk@lnu.edu.ua https://law.lnu.edu.ua/employee/lubchuk-olena-dmytrivna
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять. Для погодження іншого часу проведення консультацій варто писати на електронну пошту викладача курсу.
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/sotsiologichni-teorii-istorychni-vytoky-ta-suchasnist
Інформація про курс	Дисципліна «Теорії соціальних відносин: витоки та сучасність» – вибіркова навчальна дисципліна, яка покликана ознайомити студентів з особливостями становлення та розвитку соціологічного знання й основними постулатами провідних соціологічних теорій, а також сформуванню в них практичні навички аналізу соціальних явищ та процесів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Теорії соціальних відносин: витоки та сучасність» є вибірковою навчальною дисципліною зі спеціальності D8 Право для освітньої програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається в 6-тому семестрі в обсязі 3 кредитів.
Мета та цілі курсу	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Теорії соціальних відносин: витоки та сучасність» є ознайомлення студентів з історією становлення соціологічного знання та ключовими засадами провідних теорій соціальних відносин, висвітлення найбільш актуальних аспектів основних концепцій розвитку суспільства з погляду сучасності, а також формування практичних навичок аналізу соціальних зв'язків.</p> <p>Цілі курсу – оволодіння студентами знаннями про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етапи становлення, історичні форми та напрями соціологічного знання; - ключові засади провідних теорій соціальних відносин;

	<ul style="list-style-type: none"> - закономірності розвитку соціальних відносин крізь призму різних соціологічних підходів; - найбільш актуальні аспекти основних соціологічних парадигм сучасності.
<p style="text-align: center;">Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бурлачук В. Біля витоків соціологічної думки в Україні / В. Бурлачук, М. Молчанов, В. Степаненко; під ред. В. Танчера. Київ, 1995. 114 с. 2. Гансова Е.А. Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці ХІХ - початку ХХ століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?) : навч. посіб. Одеський держ. ун-тет ім. І.І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2000. 64 с. 3. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів. 2015. 564 с. 4. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Т. 2. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 544 с. 5. Дороніна М.С. Соціологія (візуалізація основних положень): навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 172 с. 6. Історія соціології (у 2-х кн.) : навч. посіб. / О.А. Рахманов, С.С. Бульбенюк, Ю.М. Манелюк. Київ: КНЕУ, 2017. 279 с. URL: https://core.ac.uk/reader/84323490 7. Історія соціології : навч. посіб. / За ред. І.П. Руценка. Харків : ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с. 8. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2009. 328 с. 9. Конфліктологія: навч. посіб. / Л.М. Герасіна, М.П. Требін, В.Д. Воднік та ін. Харків: Право, 2012. 128 с. 10. Мінц М.О. Історія соціальної думки: протосоціологія в особистостях: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 156 с. 11. Пилипенко В.Є., Попова І.М., Танчер В.В. та ін. Спеціальні та галузеві соціології: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Каравела, 2004. 350 с. 12. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. 13. Ручка А.О. Курс історії теоретичної соціології / А.О. Ручка, В.В. Танчер. Київ: Наукова думка, 1995. 224 с. 14. Соболевська М. Неофункціоналістські та постструктуралістські теорії у сучасній соціології: навч. посіб. Київ: Дух і Літера. 2010. 164 с. 15. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с. 16. Соціологічна енциклопедія / В.І. Астахова, В.С. Бакіров, В.Г. Городяненко та ін. Київ : Академвидав, 2008. 456 с.

17. Соціологія міста: навч. посіб. / Л.В. Малес, В.В. Серета, М.О. Соболевська, Ю.Г. Сорока та ін.; за заг. ред. О.К. Міхєєвої. Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010. 464 с.
18. Соціологія: навч. посіб. для здобувачів вищ. юрид. освіти / Р.І. Амірова, Ю.В. Візниця, І.В. Грабовець та ін. Дніпро: ДДУВС, 2018. 176 с.
19. Соціологія : підруч. / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціолог. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
20. Соціологія: слов. термінів і понять / упорядн.: Біленький Є.А., Дебой В.М., Козловць М.А., Котвицький А.А., Саух І.В., Федоренко В.О., Цибульський В.О., Жаловага В.О.; за заг. ред. Біленького Є.А. і Козловця М.А. Київ: Кондор, 2006. 372 с.
21. Утвенко В.В. Етнологія: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 244 с.
22. Юрій М.Ф. Соціологія культури: навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 302 с.

Першоджерела:

23. Аквінський Т. Коментарі до Арістотелевої «Політики»; пер. з лат. О. Кислюк; авт. передм. В. Котусенко. 2-ге вид. Київ: Основи. 2003. 796 с.
24. Бурдьє П. Практичний глузд. Пер. з фр. О. Йосипенко. Київ : Український центр духовної культури, 2003. 529 с.
25. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. Київ: Основи, 1994. 261 с.
26. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. О. Погорілий. Київ: Основи, 1998. 534 с.
27. Гіденс Е. Соціологія. Київ: Основи, 1999. 726 с.
28. Коллінз Р. Теорія конфлікту в сучасній макроісторичній соціології. Філософська і соціологічна думка. 1993. № 6. С. 81–98.
29. Платон Держава / Пер. з давньогр. та комент. Д. Коваль. Київ: Основи, 2000. 355 с.
30. Руссо Ж-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та комент. О.Хома. Київ: Port-Royal, 2001. 349 с.
31. Токвіль А. Про демократію в Америці: у 2-х т.; пер. з франц. Г. Філіпчука, М. Москаленка. Київ: Всесвіт, 1999. 590 с.
32. Шаповал М. Загальна соціологія. Прага: в-тво «Вільна Спілка», 1934. 238 с.
33. Шюц А., Лукман Т. Структури життєвіту. Київ: Український Центр духовної культури, 2004. 560 с.
34. Giddens A. Central problems in social theory: Action structure and contradiction in social analysis. London : Macmillan press, 1979. 294 p.

35. Giddens A. *The Consequence of Modernity*. Stanford : Stanford Un. Press, 1990. 210 p.
36. Park R.E. *The City* / R.E. Park, E.W. Burgess, R.D. McKenzie. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1984. 156 p.
37. Parsons T. *An Outline of the Social System* (1961). *Classical Sociological Theory*. Second Edition. Blackwell Publishing. 2007. P. 421–440.
38. Wirth L. *Urbanism as a Way of Life*. *American Journal of Sociology*, 1938. Vol. 44, No 1. P. 1–24.

Допоміжна:

39. Багінський А.В. Сучасні соціально-політичні конфлікти у структурному вимірі. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2019. Вип. 2 (42). С. 6–10.
40. Бакіров В.С. Богдан Кістяківський і соціологія. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. Вип. 46. С. 7–18.
41. Бергер П.Л. Капіталістична революція: п'ятдесят пропозицій щодо процвітання, рівності і свободи : монографія; пер. з англ. С.О. Макеев, І.П. Дзюб, І.О. Кресіна. Київ : Вища школа, 1995. 247 с.
42. Бичук І.О. Українська національна ідея у поглядах Микити Шаповала. *Грані*. 2015. № 3. С. 72–78.
43. Васильченко Р.В. Співвідношення людини і держави філософії Нового часу. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. № 41. С. 22–26.
44. Гирич І. Історіософські та суспільствознавчі погляди В. Липинського в його політичній публіцистиці 1908–1914 років. *Історіографічні дослідження в Україні* : зб. наук. пр. 2013. Вип. 23. С. 122–159.
45. Денисенко І.Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації. *Український соціум*. 2013. № 3 (46). С. 32–43.
46. Зубарєв О.С. Концепт «життєвого світу» в історико-соціологічній ретроспективі (теоретико-методологічні підходи другої половини ХХ століття). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. 2015. № 1148. Вип. 34. С. 21–29.
47. Кальницький Е.А. Концепція постіндустріального суспільства Деніела Белла як підґрунтя формування концепцій інформаційного суспільства. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 5 (19). С. 137–142.
48. Кондратик Л.Й. Проблема періодизації історії української соціологічної думки. *Соціологічні студії*. 2012. № 1. С. 39–44.

49. Косинська А.В. Соціальний порядок міста у філософських теоріях: від Георга Зіммеля до Мішеля де Серто. *Multiversum. Philosophical atlas*. 2021. Issue 1(173). Vol. 2. P. 77-98.
50. Котигоренко В. Знання про соціальний конфлікт: абсолют чи відносність? *Політичний менеджмент*. 2003. № 2. С. 137–155.
51. Купченко О. Феноменологічний аналіз соціально-політичних процесів. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2011. Вип. 1. С. 188–196.
52. Лаврік В.А. Генезис теоретичного осмислення соціокультурного простору розвитку міста. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2014. Вип. 62. С. 188–197.
53. Лаврік В.А. Етимологічні та соціологічні контексти поняття «місто». *Грані*. 2016. № 2 (130). С. 43–49.
54. Лапан Т., Пачковський Ю., Калиняк О. Михайло Грушевський і українська соціологія: від інституціоналізації до історико-соціологічного синтезу. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 2019. Спецвипуск. С. 777–785.
55. Лапан Т., Химович О., Черниш Н. Російсько-українська війна: теорія та практика соціологічного осмислення. *Український соціум*. 2022. № 3 (82). С. 28–51.
56. Лебедева Л. Еволюція теорій постіндустріального суспільства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Розділ І. Економічна теорія та історія економічної думки*. 2016. № 2. С. 13–17.
57. Лубчук О.Д. Суспільство як складна соціальна система: за структурно-функціональним підходом Толкотта Парсонса. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали ХХХ звітної науково-практичної конференції, 7–8 лютого 2024 р. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені І. Франка, 2024. С. 18–21.
58. Лякішева А.В. Ідеї соціальної дії (поведінки) в теоретичних концепціях М. Вебера, Т. Парсонса, Р. Мертона. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2012. № 1. С. 216–220.
59. Майструк Н.О. Зміна парадигм дослідження конфліктів у Другому модерні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. 2018. Вип. 41. С. 17–22.
60. Майструк Н.О. Конфліктологічна парадигма: класичні та сучасні інтерпретації. *Evropský politický a právní diskurz*. 2017. Sv. 4, Vyd. 3. С. 170–175.
61. Малицька Н. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: об'єктивістський та культурно-аналітичний контекст. *Вісник*

Львівського університету. Серія філософські науки. 2009. Вип. 12. С. 100–107.

62. Мельников А. Американська соціологія сьогодні (Суб'єктивні нотатки зі 104-ї конференції Американської соціологічної асоціації у Сан-Франциско). *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2009. № 4. С. 177–185.
63. Мамонтова Е.В. Соціальна роль держави в контексті теорії соціального обміну. *Державне будівництво.* 2007. № 1 (2).
64. Ніколенко В.В. Соціально-політична думка Платона: протосоціологічний вимір. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках.* 2020. № 3 (2). С. 81–91.
65. Ніколенко В. Сутність та особливості демократії в інтерпретації А. де Токвіля. *Ukrainian Sociological Journal.* 2021. № 26. С. 39–49.
66. Обушна Н.І Модернізація – сучасний тренд розвитку суспільства. *Теорія та практика державного управління.* 2015. Вип. 3 (50). С. 36–44.
67. Олінкевич В. Вплив «інструментального розуму» на розвиток творчої персони у контексті міста. *Народознавчі зошити.* 2014. № 1 (115). С. 10–17.
68. Осипчук А.Д. Час та поняття «часу/простору» у теорії структурації Ентоні Гідденса. *Наукові записки НаУКМА : Соціологічні науки.* 2003. Т. 21. С. 32–36.
69. Остапець І. Сутність і механізм реалізації свободи в соціально-філософській концепції Ж.-Ж. Руссо. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2014. Вип. 5. С. 16–24.
70. Познанська К.В. Соціологія як поліпарадигмальне знання про соціальні спільності і соціальні процеси. *Грані.* 2011. № 4 (78). С. 93–96.
71. Резнік В. Легітимація як складова соціального обміну: соціологічні концептуалізації. *Соціальні виміри суспільства: збірник наукових праць.* 2019. Київ. Вип. 11 (22). С. 212–222.
72. Сайтарли І.А. Соціологія культури Т. Парсонса. *Мультиверсум. Філософський альманах: зб. наук. пр.* Київ, 2009. Вип. 80. С. 228–240.
73. Сенюра О.В. Специфіка та тенденції розвитку сучасного міста в соціологічному дискурсі. *Український соціум: науковий журнал.* 2009. Вип. 3 (30). С. 25–36.
74. Сенюра О.В. Чинники трансформації соціального простору міста в соціологічному дискурсі. *Грані.* 2015. № 8 (124). С. 81–89.
75. Соболевська М.О. Генеза та розвиток поняття «соціальна інтеграція» в соціологічній теорії: від класики до сучасності. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки.* 2015. № 3(28). С. 13–19.
76. Соболевська М.О. Порядок із парадокса: неофункціоналістська інтерпретація соціального порядку у системній теорії Н. Лумана.

Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2012. Вип. 17. С. 19–27.

77. Соболевська М.О. Соціальний порядок та соціальна інтеграція крізь призму синтетичної соціологічної теорії Е. Гіденса. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки.* 2013. Вип. 18. С. 19–27.
78. Судин Д. «Рефлексивна соціологія» в Україні. *Народознавчі зошити.* 2015. № 6 (126). С. 1493–1495.
79. Судин Д.Ю. Теорія нації в працях теоретиків структурного функціоналізму. *Вісник Львівського університету. Серія соціол.* 2009. Вип. 3. С. 199–209.
80. Танчер В. Мультикультурні проблеми соціального світу, що глобалізується. *Культурологічна думка.* 2013. № 6. С. 165–171.
81. Тихомирова Ф.А. Соціальна екологія міста як проблемне поле соціальної філософії. *Актуальні проблеми філософії та соціології.* 2019. № 25. С. 38–45.
82. Туленков М.В. Організаційна взаємодія в соціологічному дискурсі. *Український соціум.* 2008. № 4 (27). С. 49–62.
83. Харченко-Кушнір Н.М. Ідея середнього класу в концепції «ідеальної держави» Аристотеля. *Економічна наука.* 2011. № 11. С. 68–70.
84. Цимбал Т.В. Глобальність як проблема соціологічного теоретизування: концептуальний та методичний аспекти. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob13_6.pdf
85. Черниш Н.Й. Особливості розвитку української соціології в умовах російсько-української війни. *Український соціум,* 2022. № 4 (83). С. 9–27.
86. Чугаєвська Л.В. Наукова діяльність українських вчених-соціологів в еміграції. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент.* 2013. Вип. 12. С. 56–62.
87. Шаповал Ю. Михайло Грушевський / Ю. Шаповал, І. Верба. Київ: Альтернативи, 2005. 352 с.
88. Шашина М.В. Модернізаційна парадигма в сучасній структурно-функціональній теорії. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 36 (2). С. 39–43.
89. Шевель І.П. Культурний розвиток соціальних конфліктів. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія: Соціологія.* 2015. Вип. 246. Т. 258. С. 38–42.
90. Шевчук С. Аристотель – засновник науки (соціокультурні та епістемологічні детермінанти наукової програми мислителя). *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2018. Вип. 20. С. 115–120.

	<p>91. Шелевер Н.В. Принцип справедливості у філософії античних філософів. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. 2020. № 4. Том 2. С. 33–39.</p> <p>92. Шкіль Л.Л. Втеча від життя: унікальність філософії Еміля Дюркгейма. <i>Грані</i>. 2015. № 3. С. 108–112.</p> <p>93. Шостак І. Внесок Михайла Грушевського у становлення української соціологічної науки. <i>Наукові записки. Історичні науки</i>. Острог, 2007. Вип. 8. С. 200–220.</p> <p>94. Шпильова А.С. Сучасні філософські концепції соціальних інститутів. <i>Актуальні проблеми духовності</i>. 2016. Вип. 17. С. 238–247.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять: з них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення вивчення цього курсу студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етапи розвитку, історичні форми та напрями соціологічного знання; - ключові постулати провідних соціологічних теорій; - переваги та дискусійні аспекти основних соціологічних парадигм; - тенденції розвитку соціологічної науки на поч. ХХІ ст. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати соціальні явища та процеси, визначати закономірності їхнього розвитку та функціонування; - простежувати взаємозв'язок між історичним контекстом формування соціологічних теорій та особливостями їхнього змісту; - критично оцінювати різноманітні соціологічні підходи; - застосовувати понятійний апарат соціологічної науки; - сформувати власне бачення розвитку соціальних явищ та процесів у сучасному суспільстві.
Ключові слова	Соціологічна теорія, соціологія, суспільство.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Становлення соціологічного знання: від античності до поч. ХІХ ст.</p> <p>Тема 2. Класичні соціологічні теорії ХІХ ст.</p> <p>Тема 3. Становлення та розвиток американської соціологічної теорії</p> <p>Тема 4. Структурний функціоналізм</p> <p>Тема 5. Теорії соціального конфлікту</p> <p>Тема 6. Теорії міжнародних відносин</p> <p>Тема 7. Соціологічні теорії кін. ХХ – поч. ХХІ ст.</p> <p>Тема 8. Розвиток українського соціологічного знання ХХ – поч. ХХІ ст.</p>

Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії та філософії права, соціології, конституційного права, які необхідні їм для розуміння понятійного апарату й аналізу джерел курсу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, наукові дискусії.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання спеціального обладнання чи програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні/самостійні тощо: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; - модуль: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. <p>50 балів – виставляється студентові, який правильно та вичерпно відповідає на всі питання, демонструючи обізнаність у відповідній тематиці, а також проявляє здатність до опрацювання й аналізу змісту джерел курсу.</p> <p>45 балів – виставляється студентові, який достатньо повно володіє навчальним курсом, обґрунтовано викладає власні міркування під час усних виступів та письмових відповідей, однак під час висвітлення окремих питань йому не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються певні неточності та незначні помилки.</p> <p>40 балів – виставляється студентові, який правильно відповів лише на частину питань, або ж його відповіді не базуються на всіх складових джерелах вивчення курсу.</p> <p>31 бал – виставляється студентові, який не дав вичерпних відповідей на питання, або ж відповіді якого базуються тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення курсу.</p> <p>26 балів – виставляється студентові, який хоч загалом і володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу та аргументації; під час усних виступів та письмових відповідей ним допускаються суттєві неточності та помилки.</p> <p>0 балів – виставляється студентові, який не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; фрагментарно викладає його під час усних виступів та письмових відповідей; недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи суттєві неточності й помилки.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів за залік – 100.</p>

	<p>Критерії оцінювання заліку: 90–100 балів (відмінно); 81–89 балів (добре); 71–80 балів (добре); 61–70 балів (задовільно); 51–60 балів (задовільно); 0–50 балів (незадовільно).</p> <p>Письмові роботи: очікується, що студенти у процесі вивчення курсу виконають декілька індивідуальних завдань. Критеріями перевірки індивідуальних завдань визначено: академічну добросовісність; всебічний науковий аналіз соціальних процесів та явищ; чіткість, логічність та послідовність викладеної аргументації.</p>
<p>Тематика індивідуальних завдань</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток поглядів на суспільство у працях античних філософів. 2. Протосоціологічні погляди епохи Середньовіччя. 3. Особливості розвитку соціального знання в період французького Просвітництва. 4. Історичні та соціокультурні умови становлення соціології як самостійної науки. 5. Етапи розвитку соціологічної науки. 6. Соціологічна концепція Огюста Конта. 7. Суспільство як надіндивідуальна реальність за теорією Еміля Дюркгейма. 8. Теорія еліт Вільфредо Парето. 9. Теоретичні засади й витоки структурного функціоналізму. 10. Суспільство як складна соціальна система: за структурно-функціональним підходом Толкотта Парсонса. 11. Теорія соціальних систем Т. Парсонса. 12. Структурно-функціональний аналіз Роберта Мертона. 13. Неофункціоналізм як спроба осмислення суспільства в сучасних умовах. 14. Виникнення та формування теорії соціального конфлікту. 15. Функціональна теорія конфлікту Льюїса Козера. 16. Сучасні інтерпретації теорії соціального конфлікту. 17. Чиказька школа соціології. 18. Соціологія міста як спосіб дослідження міського соціуму. 19. Урбанізація та її вплив на розвиток соціальних відносин. 20. Колумбійська соціологічна школа. 21. Теорія соціального обміну: сутність та основні засади. 22. Цивілізаційний підхід у дослідженні міжнародних відносин: загальна характеристика. 23. Системний підхід у дослідженні міжнародних зв'язків: сутність та основні теорії. 24. Теорія глобального громадянського суспільства. 25. Теорія постіндустріального суспільства Деніела Белла. 26. Теорія соціальної структурації Ентоні Гіденса. 27. Формування української соціології в XIX – на поч. XX ст. 28. Концепція «генетичної соціології» Михайла Грушевського. 29. Становлення українського соціологічного знання в період незалежності.

	30. Розвиток української соціологічної думки в умовах російсько-української війни.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиждень (дата/ год.)	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття): лекція, дискусія, групова робота	Матеріали	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання	Термін вико- нання
2 год	<p>Тема 1. Становлення соціологічного знання: від античності до поч. XIX ст.</p> <p><i>1.Розвиток поглядів на суспільство у працях античних філософів.</i></p> <p><i>2.Протосоціологічні погляди епохи Середньовіччя.</i></p> <p><i>3. Особливості розвитку соціального знання Нового часу.</i></p> <p><i>4. Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи її розвитку.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 1. Становлення соціологічного знання: від античності до поч. XIX ст.</p> <p><i>1.Розвиток поглядів на суспільство у працях античних філософів.</i></p> <p><i>2.Протосоціологічні погляди епохи Середньовіччя.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати	1 тиждень

	<p>3. <i>Особливості розвитку соціального знання Нового часу.</i></p> <p>4. <i>Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи її розвитку.</i></p>				індивідуальні завдання.	
2 год.	<p>Тема 2. Класичні соціологічні теорії XIX ст.</p> <p>1. <i>Соціологічна концепція Огюста Конта.</i></p> <p>2. <i>Історична соціологія Алексіса де Токвіля.</i></p> <p>3. <i>Соціологізм Еміля Дюркгейма.</i></p> <p>4. <i>Соціологічна концепція Вільфредо Парето.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 2. Класичні соціологічні теорії XIX ст.</p> <p>1. <i>Соціологічна концепція Огюста Конта.</i></p> <p>2. <i>Історична соціологія Алексіса де Токвіля.</i></p> <p>3. <i>Соціологізм Еміля Дюркгейма.</i></p> <p>4. <i>Соціологічна концепція Вільфредо Парето.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 3. Становлення та розвиток американської соціологічної теорії</p> <p>1. <i>Рання американська соціологічна теорія.</i></p> <p>2. <i>Чиказька школа соціології: формування та етапи розвитку.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень

	<p>3. Соціально- екологічна теорія Роберта Парка.</p> <p>4. Соціологія міста як галузь соціологічної науки.</p> <p>5. Колумбійська соціологічна школа та її внесок у розвиток американської емпіричної соціології.</p>					
2 год.	<p>Тема 3. Становлення та розвиток американської соціологічної теорії</p> <p>1. Рання американська соціологічна теорія.</p> <p>2. Чиказька школа соціології: формування та етапи розвитку.</p> <p>3. Соціально- екологічна теорія Роберта Парка.</p> <p>4. Соціологія міста як галузь соціологічної науки.</p> <p>5. Колумбійська соціологічна школа та її внесок у розвиток американської емпіричної соціології.</p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 4. Структурний функціоналізм</p> <p>1. Теоретичні засади та витоки структурного функціоналізму.</p> <p>2. Структурно-функціональний підхід Толкотта Парсонса.</p> <p>3. Теорія соціальних систем Толкотта Парсонса.</p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень

	<i>4. Структурно-функціональний аналіз Роберта Мертона.</i>					
2 год.	<p>Тема 4. Структурний функціоналізм</p> <p><i>1. Теоретичні засади та витоки структурного функціоналізму.</i></p> <p><i>2. Структурно-функціональний підхід Толкотта Парсонса.</i></p> <p><i>3. Теорія соціальних систем Толкотта Парсонса.</i></p> <p><i>4. Структурно-функціональний аналіз Роберта Мертона.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 5. Теорії соціального конфлікту</p> <p><i>1. Виникнення та формування конфліктологічної парадигми.</i></p> <p><i>3. Теорія «конфліктної моделі суспільства» Ральфа Дарендорфа.</i></p> <p><i>4. Функціональна теорія конфлікту Льюїса Козера.</i></p> <p><i>5. Сучасні інтерпретації теорії соціального конфлікту.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 5. Теорії соціального конфлікту</p> <p><i>1. Виникнення та формування конфліктологічної парадигми.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному</i>	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки	1 тиждень

	<p>2. Теорія «конфліктної моделі суспільства» Ральфа Дарендорфа.</p> <p>3. Функціональна теорія конфлікту Льюїса Козера.</p> <p>4. Сучасні інтерпретації теорії соціального конфлікту.</p>			розділі робочої програми курсу	знань; виконати індивідуальні завдання.	
2 год.	<p>Тема 6. Теорії соціального обміну. Феноменологічна соціологія</p> <p>1. Витоки теорії міжнародних відносин.</p> <p>2. Цивілізаційний підхід у дослідженні міжнародних відносин:</p> <p>2.1. Цивілізаційна теорія Освальда Шпенглера.</p> <p>2.2. Теорія локальних цивілізацій Арнольда Джозефа Тойнбі.</p> <p>2.3. Концепція «зіткнення цивілізацій» Самюеля Хантінгтона.</p> <p>3. Системний підхід у дослідженні міжнародних зв'язків:</p> <p>3.1. Теорія міжнародних систем Мортон Каплана.</p> <p>3.2. Теорія міжнародних систем Стенлі Хоффмана.</p> <p>4. Сучасні теорії розвитку міжнародних відносин.</p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень

2 год.	<p>Тема 6. Теорії соціального обміну. Феноменологічна соціологія</p> <p><i>1. Витоки теорії міжнародних відносин.</i> <i>2. Цивілізаційний підхід у дослідженні міжнародних відносин:</i> <i>2.1. Цивілізаційна теорія Освальда Шпенглера.</i> <i>2.2. Теорія локальних цивілізацій Арнольда Джозефа Тойнбі.</i> <i>2.3. Концепція «зіткнення цивілізацій» Самюеля Хантінгтона.</i> <i>3. Системний підхід у дослідженні міжнародних зв'язків:</i> <i>3.1. Теорія міжнародних систем Мортон Каплана.</i> <i>3.2. Теорія міжнародних систем Стенлі Хоффмана.</i> <i>4. Сучасні теорії розвитку міжнародних відносин.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<p><i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i></p>	Опрацювати відповідну базу та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень
--------	--	-------------------	-------------------------------	--	---	-----------

2 год.	<p>Тема 7. Соціологічні теорії кін. XX – поч. XXI ст.</p> <p><i>1. Теорія постіндустріального суспільства Деніела Белла.</i></p> <p><i>2. Соціальні відносини крізь призму постмодерністської соціологічної теорії.</i></p> <p><i>3. Теорія соціальної структуризації Ентоні Гіденса.</i></p> <p><i>4. Тенденції розвитку соціологічної думки на початку XXI ст.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 7. Соціологічні теорії кін. XX – поч. XXI ст.</p> <p><i>1. Теорія постіндустріального суспільства Деніела Белла.</i></p> <p><i>2. Соціальні відносини крізь призму постмодерністської соціологічної теорії.</i></p> <p><i>3. Теорія соціальної структуризації Ентоні Гіденса.</i></p> <p><i>4. Тенденції розвитку соціологічної думки на початку XXI ст.</i></p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу</i>	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень
2 год.	<p>Тема 8. Розвиток українського соціологічного знання XX – поч. XXI ст.</p> <p><i>1. Формування української соціології XIX – поч. XX ст.</i></p>	Лекція, самостійна робота	Презентація, навчально-методичні матеріали	<i>Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному</i>	Опрацювати відповідну рекомендовану літературу	1 тиждень

	<p>2. Концепція «генетичної соціології» Михайла Грушевського.</p> <p>3. Соціологічні ідеї Микити Шаповала.</p> <p>4. Становлення українського соціологічного знання в період незалежності.</p> <p>5. Розвиток української соціологічної думки в умовах російсько-української війни.</p>			розділі робочої програми курсу		
2 год.	<p>Тема 8. Розвиток українського соціологічного знання XX – поч. XXI ст.</p> <p>1. Формування української соціології XIX – поч. XX ст.</p> <p>2. Концепція «генетичної соціології» Михайла Грушевського.</p> <p>3. Соціологічні ідеї Микити Шаповала.</p> <p>4. Становлення українського соціологічного знання в період незалежності.</p> <p>5. Розвиток української соціологічної думки в умовах російсько-української війни.</p>	Практичне заняття	Навчально-методичні матеріали	Список рекомендованої літератури та посилання на Інтернет-ресурси наведено у відповідному розділі робочої програми курсу	Опрацювати відповідну базову та додаткову літературу; дати відповіді на питання для перевірки знань; виконати індивідуальні завдання.	1 тиждень